

llatí, amb sentit de 'avial, conforme o heretat dels avis'. Krahe (*Lex. Altilyr. PNN*, ed. 1928) es pregunta si com a NP llatí no fou disfressa (Deckname) d'un mot iíliri; Weisgerber (*Rben. Germ. Celt.*, p. 246, 260 n. 61, 117) hi afegeix que també està documentat a Trèveris; i per la seva obra el veiem a Xanten, i el derivat *Avitianus* en *CIL* XIII, 8658. Però no penséssim a servir-nos-en per sospitar que en cat. sigui relíquia disfressada del sorotàptic (de lèxic afí a l'ílliri), car tot sospesat res té d'estrany l'aplicació onomàstica d'una tal noció; pertot, en efecte, s'ha cedit al prurit de vantar-nos d'una avior pròcer o honorable: *ca l'Avi* o *Cases de l'Avi* és un vt. dependent de Subirats, Pen. (*l'ábi* oït a St. Sadurní d'Anoia, 1920); *Turó de l'Avia* a Llanereres (XLIV, 176.12); i sé un altre *Ca l'Avi* hospital, prop de Pineda.

AVIN-. Faig ací memòria, en termes ben lacònics, dels noms que contenen aquest element aràbic prefixat, provinent de l'ár. (*I*)*b(e)n* 'fill'.

Si bé en part té valor d'exponent adjectival, significat, per exemple, 'el de la gabella'. *Apannibassa* en el *Rept.* de Mall., és ultracorrecció llatinitzant -*p*, pronunciat *b*, del que ha esdevingut *Binibassí*: preguntem-nos si és cert, com apareix versemblant, que surti de l'ár. (*Ibn*) *Bassám*: Hess, p. 12a, *GGAlG*, i el famós escriptor luso-arábic: car és sabut que -*m* i -*n* estaven neutralitzats en el parlar morisc dels nostres tagarins, i no sols la imela sinó també el recul d'accent a síl·laba tancada hi són fets coneguts.

Avinçalàpec te. de Ciutat en el *Rept.* de Mall. (amb la forma mossàrab del nom del *galàpat* que comento en el *DECat*).

Allí *Avincales* presenta una variant de *Vinganya*, prop de Seròs, que ha de venir del NP f. *gàniya* (Hess, 43); caldria que la *c* fos ultracorrecció de *g*: per tant dubtem si no serà més aviat *q-nna* (Hess, 47), a Algèria *Genna* (*GGAlG*, 165a). Amb *Vinganya* s'assembla *Avinyana* d'un doc. de 1272 (si bé no m'explico bé la *ny*). Cf. més d'això s. v. *Brufaganya* (nom d'origen diferent).

Avinfortunols, te. de Saidí, del NP II. FORTUNIUS, declinat com els NPP germànics: en gen. FORTUNIONIS (i dissimilació a la manera d'HISPANIONES > *espanyol(e)s*); de fet, però, es deu tractar d'un calc aràbic del nom rom. FILIUS FORTUNIONIS.

Avingabell a. 1276: com que figura com a nom d'un jueu, deu haver-hi el nom de la gabella tributària (*DECat*).

Sobre *Abenrupair* en el *Rept.*, a Ciutat de Mall., paral·lel del val. *Beniarrupaix* (aquest en pl.: < -airs), vegeu article especial a la lletra B-. *Avinzelló* any 1212 = al lleidatà *Vensilló*, te. de Bell-lloc; que tornaré a comentar amb ocasió de *Castellserà* i *Torre-serona*.

Avinamomí, o -*moní*, any 1094, a Balaguer (vegeu l'art. *Balaguer*, n. 1) més aviat prové de *Amír al-Mu'minín* 'comandant dels Creients'.

AVINYÓ

La important vila de Bages.

PRON. MOD. *abinyó*, a Mojà i a Santpedor, 1920; id. a Oló, Artés etc. (1958); gentilici: *avinyonesos* (*ALCat*).

DOC. ANT. *Avingon* S. XI (CCandi, *Sant Hilari*, p. 144); ell mateix en dóna (si bé en forma imprecisa) una cita de l'a. 1121; *Avino* 1129, *Cart. St. Cugat* III, 90; *Avinnone* a. 1196 (Kehr, *Papsturk.*, p. 252); «S. Joanne de *Avinione*» princ. S. XIII (Ripoll i Vil. IV, 4); *Avinione* 1252 (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 451); «S. Johannis de *Avinion*» a. 1331 (*Misc. Griera* I, 379); «Castell de *Vinyó*» a. 1359 (*CoDoACA* XII, 63).

Homònims cat. Un dels carrers més importants del ronyó vell de la ciutat de Bna., paral·lel a l'E. de la part baixa de la Rambla. Des de c. 1910 recordo haver sentit dir *Carrer debinyó* a l'àvia i al pare; però es veu que en famílies de vella extracció barcelonina es deia «carrer de l'*Avinyó*» (així, Alexandre Galí, en el llibret sobre Maldà, *Colh. de la B. Vida*, p. 57); no m'estranya, car d'altra banda he llegit que havia estat C. de *N'Avinyó*, post-antrononímic (amb dissimilació *n-ny* > *l-y*. Un altre a la Jana (XXVIII, 36.11); i el *Puig de L'Aminyó*, prop d'Inca, veg. vol. I, p. 46.

El més il·lustre: prov. *Avinhon*, Vauclusa, ja està documentat abundantment des d'abans de l'era cristiana. Hesiqui el cita en Artemidor; repetidament *Αβενυών* en Estrabó i en Ptolemeu; també en P. Mela, en Plini etc., veg. els detalls en Holder I, 308-9, i III, 770.

Tinguem en compte tot això, d'una banda, perquè és forçós guiar-nos-hi en les conjectures sobre l'origen del nom de la vila catalana; i d'altra banda, per al dilema etimològic: romà?, pre-romà? Com que els grecs focuus (als quals la italicitat lingüística ja no era gaire estranya), i els romans, ja havien posat arrels en aquesta part de la *Província*, des d'abans de les guerres púniques, la data antiga d'aqueixos escriptors no interessa gaire amb mires a un terminus ante quem, guiador en el sentit etimològic.

Un eminent celtòleg dels anys 1890, que no pecava d'escèptic en toponímia celto-gàllica, Arbois de Jubainville, creia que el nom d'aquest AVENNIO era derivat del NP romà *Avennius* nom gentilici. ¿Se'n pot dubtar? Per què no, si els celtòlegs admeten que hi hagué una arrel cèltica AU-, no pas infecunda. I el que més podria donar peu a aquest dubte és l'existència d'una forma adjectival *Avennicus*, -*ica*, aplicada, des de fonts bastant antigues, a la urbs i civitas provençal. No ve ja del cèltic una tal sufixació?

Indubtablement també es troba la forma *Avenniensis*, que és ben conforme a una derivació romana: totes dues figuren en Gregori de Tours; i la llatina, en inscripcions de factura ben remota; en *CIL* XII, 366, un «curator rei publicae Avenniensium». D'altra banda és cert que la *civitas Avennica* es féu representar en concilis d'Orleans (*Aurelianis*), en el de Vaison (a. 442), i en un d'Arle (veí d'Avinhon) (Holder III, 770.42); i això després es perpetuà en l'estil eclesiàs-